

Egy első világháborús honvéd levelei (forrásközlés)

Nem csak a kimondottan történelmi, helytörténeti jellegű tanulmányok, kutatások szolgálhatnak információval az olvasónak a múlt megismerésével kapcsolatban, hanem a forrásközléseknek is ehhez hasonló értéke van. Ezért tartjuk fontosnak olyan dokumentumok, levelek, okmányok, hivatalos papírok közzétételét, melyek más módon nem hozzáférhetőek. A bennük található információ, az általuk keltett korhű hangulat az, amivel ezek a dokumentumok szolgálhatják a múltunkra irányuló megismerésünk folyamatait.

Ebben az esetben két levelet teszünk közzé, mely a Szovátai Katolikus Plébánia Levéltárában őrzött *Domus Historiae*-ban találhatóak, és Gazda Dénes plébánosnak írta egy szovátai katona, aki az első világháborúban vett részt. *„Többen is írtak levelet, de ezt a két darabot méltónak találom arra, hogy megörökítsem.”*, írja a plébános záró bejegyzésként, és hogy mennyire igaza van, azt az alább közölt levelek olvasása utána láthatjuk is. A szöveghűségnek megfelelően átirrt levelek nagyszerű példái a bizakodó katonának, aki egy gyors és elsöprő háborúban reménykedik még. Kiválóan példázzák azt a nagy hatású propagandát is, amely elhitette a bevonulókkal, hogy az ünnepeket már otthon tölthetik szülőföldjükön. Ugyanakkor a két levél írásmódja között megfigyelhető a bizalom változása is, főleg mikor a második levélben a hadiszerecsé forgandóságáról beszél a levélíró.

(Szolláth Hunor)

Majoros István honvéd levele a táborból Gazda Dénes szovátai esperes plébánoshoz. 1914. december 2.

„Méltóságos Uram! Nagyon kérem megbocsájtani nékem, hogy igénytelen soraimmal háborgatom, mert igazán kötelességem lett volna egy jó lelki atyámnak ezidáig beszámolni léte mről, de sajnos nem voltam olyan helyzetbe, csak most jutottam olyan alkalmas pillanatra hogy leveletem postázhatom. Kedves Méltóságos Uram! Elsőnek is tudatom azt, hogy az Istennek szent kegyelméből ép és egészségben élek. Daczára a számát nem tudom többszöri csaták után, amiben igazán a jó Mindenható kegyelméből vagyok életben és nem vagyok fogoly. [...] Nehéz leírni a szenvedéseket a nélkülözést, a fáradtságot továbbá ágyú és puskagolyó záporokat, hogy az milyen borzalmas látványokat és érzéseket idéz elé azt nem kell írjam. Hanem igazán minél több a szenvedésünk annál szívesebben szenvedünk, minél nagyobb a fáradtság, annál többet fáradunk, szinte hihetetlen az a végkimerülésig küzdés hogy az ember azt hiszi, többet nem létezik bírni és mégis még annál többet bír, és örömmel és lelkesedéssel, úgyhogy ha egy nap nem vagyunk tűzben már nem érezzük jól magunkat. Minden ember halálmegvetéssel Istent és győzelmet lát maga előtt

még azok az emberek akik valláson kívüliek is Istenhez imával fordulnak. A zsidók Szűz Mária képét ábrázoló érmécskéket nyakukban szeretettel hordanak, és kívül melleken vagy sipkájokon. Igazán itt az ember mind Istenfélő, nem káromkodik és jó buzgó. Kedves esperes Uram! Én és bajtársaim kérjük, hogy szeretett otthonainkot bátorítani, vigasztalni, imára méltóztasson inteni mert csak úgy segít minket is a jó Isten hogy talán nem sokára harcot győzve fogunk édes hazánkba visszatérni és akkor együtt adunk hálát a Mindenható Istennek. Kegyes kezeit csókolva maradok Majoros István honvéd Magyar Királyi 22-ik gyalogezred.”

Második levél, 1915. március 7.

„Méltóságos Uram! Tessék szíves lenni megengedni nékem hogy az 1915 évi március 15-ről megemlékezsek és emlékezetemet és emlékezetünket az Önökével egyesítek mert igazán elfog engemet és minden Magyarország fiait is a lelkesedés tüze és nagy reményekkel gondolunk és bízunk az Istenben hogy győzelmet arathatunk [...] hogy nemsokára visszatérve győzelemmel és világbéke megkötéssel dupla innepet méltók leszünk megülni, vagy talán a jövő év március 15-e lesz a dupla innep. Hiszen látni azt hogy minden itt harcoló Magyarország fiai arcán a magasztos honszeretet lángja tündököl, és méltán hisszük hogy nem vesz el a haza a nemzet addig míg fiai érette lelkesedni tudnak. Igaz hogy a hadi szerencse is változó mint minden a világon olyan, ezért nem bízunk el magunkot hanem mindenestre bízunk a jó Istenben [...] hogy erős karunkot győzelemre segíti és megverjük azt a gögös nemzetet aki minden igaz ok nélkül pusztítani igyekszik hazánk határait. Mert inkább meghalni mintsem veszni hagyjuk édes hazánkot. Igaz hogy fájna ha örökre elválnánk a szeretett hazától melyben a jótévő nap sugarait először megláttuk, attól a földtől ahol minket szerető szívek dobognak, oh, ez fáj, nagyon fáj az érző kebelnek. És kinek ne volna szülőföldjén egy olyan szent sírhalom, mely őt magához inti, melyre utolszór borulni oly keserves a messze távozonak. De a hazáért igazán érző fiú felülemelkedik a fájdalomkon is [...] minél hamarább visszatérjünk innepel, győzelemmel, lássuk egymást viszont. Fogadják a mi emlékezetünket is az Önökéhez, és kívánjuk a jövőre szebb, boldogabb március 15-ét. Maradunk továbbra is hazaszerető igaz harcosok. Majoros István és sok sok Magyarország fiai.”